

ЄСПЛ встановив порушення Конвенції у справі Гафа проти Мальти щодо надмірної застави

Головна цитата

Заявник скаржився на те, що він знаходився під вартою протягом необґрунтованого проміжку часу у зв'язку з надмірною сумою внеску, який йому було наказано сплатити як одну з умов для звільнення під заставу. Він посилався на статтю 5§3 Конвенції, яка має наступний зміст: "Кожен, кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту "с" пункту 1 цієї статті, має негайно постати перед суддею чи іншою посадовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і йому має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення під час провадження. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судове засідання".

ЄСПЛ ухвалив рішення про порушення статті 5 § 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у справі Кеннет Гафа проти Мальти.

Заявник, зокрема, стверджував, що він постраждав внаслідок надмірних умов, покладених на нього для звільнення під заставу .

11 грудня 2010 року заявник був заарештований поліцією за підозрою у вбивстві свого колишнього партнера. Після пред'явлення обвинувачення до серпня 2012 року заявник подав десять клопотань про звільнення під заставу, які всі були відхилені. 10 квітня 2012 року заявник ініціював конституційне провадження в Цивільному суді (перша палата), який має повноваження конституційного суду. Він скаржився на порушення статті 5 § 3 Конвенції, оскільки його утримували під вартою протягом більш ніж п'ятнадцяти місяців після його арешту. Рішенням від 27 червня 2012 року Цивільний суд (перша палата) відхилив вимоги заявника. Рішенням від 23 листопада 2012 року Конституційний суд відхилив апеляцію заявника і підтвердив рішення, яке оскаржується.

Після того, як заявник знаходився під вартою понад максимальний термін тримання під вартою, передбачений законом, він мав право на звільнення під заставу відповідно до Кримінального кодексу Мальти.

22 серпня 2012 року Магістратський суд надав заявнику можливість звільнення під заставу за наступних умов: він з'являється на всі заплановані слухання у кримінальному провадженні; він не виїжджає за кордон або не переховується; він не контактує або прямо чи посередньо не наближається до свідків обвинувачення; він не вчиняє добровільного злочину під час звільнення під заставу; він з'являється в районному відділку поліції кожного дня між восьмою ранку і восьмою вечора; він буде вдома не пізніше десяти годин вечора, він не виходитиме з дому до шостої години наступного дня; він інформує поліцію про будь-яку зміну адреси не пізніше ніж через дванадцять годин після такої зміни; він вносить до судової адміністрації суму в розмірі 15 000 євро (EUR); і він бере особисту гарантію у розмірі 25 000 євро. У випадку порушення будь-якого положення про звільнення під заставу вся сума в розмірі 40000 євро буде конфіскована на користь держави. Заявник неодноразово оскаржував цю суму як надмірну, проте клопотання були відхилені судом.

Згодом, 6 серпня 2013 року після того, як заявник підписав особисту гарантію в розмірі 25 000 євро, а його мати надала відповідну заставу нерухомості як гарантію, заявник був звільнений з-під варти після тридцяти двох місяців досудового ув'язнення. 6 лютого 2013 року заявник ініціював нове конституційне провадження про відшкодування збитків зі скаргою на порушення статті 5 § 3 Конвенції

у зв'язку з «надмірним розміром застави». Проте, Цивільний суд (Перша палата) зі своїми повноваженнями конституційного суду відхилив вимоги заявника.

Рішенням від 7 квітня 2014 року заявник був визнаний винним порушенні умов його звільнення під заставу, і його звільнення під заставу було скасоване. Ним до 26 січня 2015 року було подано наступні клопотання про звільнення під заставу, які було відхилено, коли проти заявника було постановлено обвинувальний вирок. З серпня 2013 року до ухвалення обвинувального вироку було проведено близько десяти судових засідань, під час яких нічого не відбулося, і справа була відкладена.

20 липня 2015 року, після визнання заявником для всіх обвинувачень, висунутих проти нього, Кримінальний суд проголосив обвинувальний вирок і засудив заявника до тридцяти п'яти років ув'язнення та відшкодування судових витрат.

Заявник скаржився на те, що він знаходився під вартою протягом необґрунтованого проміжку часу у зв'язку з надмірною сумою внеску, який йому було наказано сплатити як одну з умов для звільнення під заставу. Він посилався на статтю 5§3 Конвенції, яка має наступний зміст:

"Кожен, кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту "с" пункту 1 цієї статті, має негайно постати перед суддею чи іншою посадовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і йому має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення під час провадження. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судове засідання".

Заявник скаржився на те, що введення зобов'язання, що видається особою, яка бере на поруки, було надмірним в його справі, оскільки він не заробляв гроші на той час. Він був в кінцевому підсумку звільнений лише завдяки його матері, яка, в свою чергу повинна була залучити інших членів сім'ї, які були співвласниками майна, яку вони використовували як гарантію. Заявник стверджував, що його тримали під вартою понад максимально дозволений законом термін. На його думку, через двадцять місяців він повинен був бути звільнений під заставу належним чином. Проте він залишався під вартою протягом тридцяти двох місяців.

Уряд стверджував, що заявникові було надане звільнення під заставу 22 серпня 2012 року з дотриманням крайнього строку в двадцять місяців, встановленого національним законодавством. На його думку, умови, встановлені заявникові, були спеціально розроблені для того, щоб гарантувати появу в суді та усунути будь-яку форму підробки доказів, оскільки це все було подане обвинуваченням навіть після того, як заявник отримав звільнення під заставу.

Відповідно до прецедентного права ЄСПЛ, гарантія, передбачена статтею 5§3 Конвенції покликана забезпечити явку обвинуваченого у судовому засіданні. Тому розмір застави повинен бути встановлений з огляду на особу підсудного, належну йому власність, його стосунки з поручителями, іншими словами, з огляду на впевненість у тому, що перспектива втрати застави або заходів проти його поручителів у випадку його неявки до суду буде достатньою для того, щоб стримати його від втечі. Оскільки питання, яке розглядається, є основним правом на свободу, гарантованим статтею 5, органи влади повинні докладати максимум зусиль як для встановлення належного розміру застави, так під час вирішення питання про необхідність продовження тримання під вартою. Крім того, розмір застави, має бути належним чином обґрунтовано у рішенні про визначення застави і повинна враховувати майновий стан обвинуваченого. Нездатність національних судів оцінити здатність заявника сплатити необхідну суму може викликати виявлення Судом порушення. Проте обвинувачений, якого судові органи готові звільнити під заставу, повинні вірно подати достатню інформацію, яку можливо перевірити, якщо це буде необхідно, щодо суми застави, яку необхідно встановити.

Суд зазначає, що в цій справі заявникові було надане звільнення під заставу, зокрема, після виконання фінансових вимог 22 серпня 2012 року. Він подав чотири заяви з проханням про зменшення суми внеску, які були відхилені до його п'ятої заяви – майже через рік - коли рішенням від 2 серпня 2013 року національний суд задовольнив його клопотання стосовно того, щоб його мати була поручителем.

Суд зазначає, що тривалість утримання під вартою, про яке йде мова, після надання звільнення під заставу, може викликати питання відповідно до Конвенції. Дійсно, той факт, що заявник залишався під вартою протягом майже дванадцяти місяців після ухвалення рішення звільнення під заставу, свідчить про те, що національні суди не вжили необхідних заходів для визначення належного розміру застави.

Як висновок, Суд вважає, що у цій справі стаття 5 §3 Конвенції була порушена.

Заявник вимагав 6000 євро (EUR) відшкодування моральної шкоди, Уряд стверджував, що сума моральної шкоди не повинна перевищувати 1500 євро. Суд вважає, що виявлення порушення є достатньою справедливою сатисфакцією щодо будь-якої моральної шкоди, яка була завдана заявнику. Держава-відповідач повинна сплатити заявнику протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до статті 44 § 2 Конвенції 3000 євро

[Рішення ЄСПЛ у справі Гафа проти Мальти українською мовою у перекладі Олександра Дроздова та Олени Дроздової](#)

[Рішення ЄСПЛ у справі Гафа проти Мальти англійською мовою](#)

Автор публікації: Олександр Дроздов

Олександр Дроздов

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого), адвокат, Голова Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, Перший проректор Вищої школи адвокатури

Автор публікації: Олена Дроздова

Олена Дроздова

кандидат юридичних наук, викладач кафедри кримінального права і правосуддя (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка С. Дем'янчука), адвокат, помічник Першого проректора Вищої школи адвокатури

© 2014 Unba.org.ua Всі права захищені "Національна Асоціація Адвокатів України". Передрук та інше використання матеріалів, що розміщені на даному веб-сайті дозволяється за умови посилання на джерело. Інтернет-видання та засоби масової інформації можуть використовувати матеріали сайту, розміщувати відео з офіційного веб-сайту Національної Асоціації Адвокатів України на власних веб-сторінках, за умови гіперпосилання на офіційний веб-сайт Національної Асоціації Адвокатів України. Заборонено передрук та використання матеріалів, у яких міститься посилання на інші інтернет-видання та засоби масової інформації. Матеріали позначені міткою "Реклама", публікуються на правах реклами.